

Nieuwe autoriteit- geweldloos verzet binnen de korf

een gedeelde visie, een bindend engagement

Achtergrond:

Haim Omer, Hoogleraar uit Israël, ging op zoek naar een manier om om te gaan met machteloosheid bij ouders van kinderen met extreem probleemgedrag. In de huidige maatschappij heeft gezag aan kracht ingeboet. Gezag gebaseerd op intimidatie en blinde gehoorzaamheid is niet meer van deze tijd. Overleg, liefde en gelijkwaardigheid wordt sterk bepleit. Maar daarnaast werd een stijging in probleemgedrag opgemerkt...

Haim Omer ging op zoek naar een nieuwe opvoedingshouding die past binnen deze huidige maatschappij. De nood aan een nieuwe autoriteit drong zich op.

Nieuwe autoriteit is gebaseerd op geweldloos verzet (Ghandi, King) en biedt een kader om gezamenlijk de regie aan te pakken en vast te houden.

Nieuwe autoriteit is een basishouding van waaruit acties van geweldloos verzet kunnen voortvloeien.

Deze opvoedingshouding richt zich in eerste instantie naar omgaan met erg destructief gedrag maar kan uiteraard breder ingezet worden.

Essentie:

We verleggen de focus van controle over het gedrag van de jongere naar **controle over het eigen gedrag**. We kijken naar wat wij kunnen doen ivp te verzanden in machteloosheid door blijvend negatief gedrag van de jongere. **Wij dragen niet de verantwoordelijkheid** over het gedrag van de jongere, wel **over de manier waarop wij ons opstellen naar die jongere**, naar dit gedrag.

Succes zit niet in het willen winnen, maar in het volhouden en blijven staan op een geweldloze manier. Succes hangt af van ons eigen gedrag, niet van het gedrag van de ander.

Succes is erin slagen om rustig te blijven, acties zorgvuldig te kiezen, uit de escalatie blijven en vol te houden.

Nieuwe autoriteit, en daarbij horende acties van geweldloos verzet, gaan niet onmiddellijk over gedragsverandering, wel over **een blijvend engagement waarin de opvoeder erin slaagt om blijvend in te zetten op relatie en verzet**.

Geweldloos verzet biedt een kader om gezamenlijk terug de regie in handen te nemen en te houden, los van wat de jongere doet.

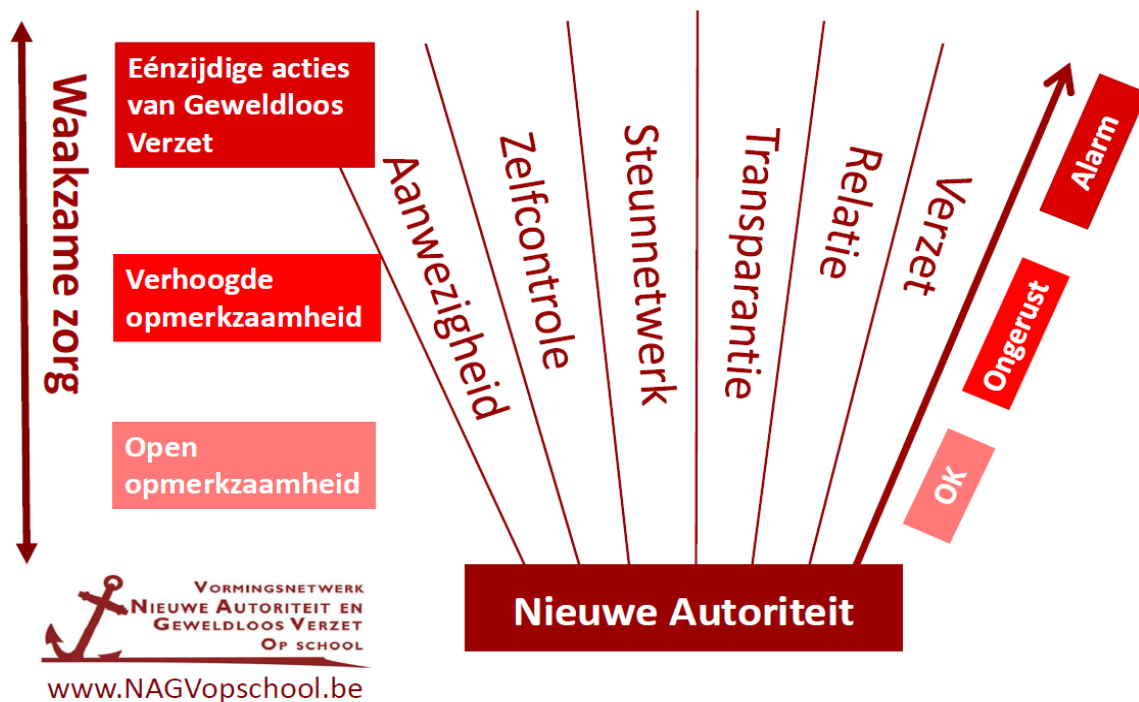
Nieuwe autoriteit vertaald als waakzame zorg

Nieuwe autoriteit legt de focus op zowel

- het inzetten op **zorg** als
- het aangeven van **verzet** tegen onacceptabel gedrag.

De gekozen omschrijving 'waakzame zorg' weerspiegelt deze 2 aanwezige elementen die beiden noodzakelijk zijn binnen nieuwe autoriteit.

Waakzame zorg wordt verder gevisualiseerd ahv een waaier waarin 6 pijlers elk hun plaats en aandacht krijgen. Een waaier die naarmate het probleemgedrag toeneemt steeds meer open gaat en de noodzaak van extra inzetten op elke pijler benadrukt.

6 pijlers in de waaier:

Aanwezigheid

Fysieke aanwezigheid en emotionele aanwezigheid

“Wij zijn je begeleiders.

We zijn er wanneer het goed gaat, maar ook als het er vervelend en provocerend aan toe gaat.

Wij zullen alles doen wat in onze mogelijkheden ligt om je een goede begeleiding te geven.

Wij laten ons niet opzij zetten, negeren, intimideren of verlammen. Wij laten je niet vallen, wij geven je niet op.”

Zelfcontrole

“Ik heb alleen invloed op mijn eigen manier van reageren. Ik neem de verantwoordelijkheid over mijn gedrag. Ik reageer niet op provocaties, ik vermijd bewust escalaties.”

Criteria voor succes:

IK ben erin geslaagd om rustig te blijven, mijn acties zorgvuldig te kiezen, uit de escalatie te blijven, vol te houden!

Smeed het ijzer wanneer het koud is.

Steunnetwerk

Je moet het niet alleen kunnen; steun krijgen maakt je juist sterker. Gebundelde takken breken minder snel.

Gedeeld gezag, **gedeelde verantwoordelijkheid**: gezag is niet verbonden aan een persoon maar aan een team. Ik bouw mijn gezag op de schouders van een team.

Het steunnetwerk uitbreiden naar contextfiguren, schoolfiguren, vrienden, ander personeel, ...

Transparantie

Doen wat je zegt... EN ZEGGEN WAT JE DOET zodat je openheid en veiligheid creëert.

- transparantie naar collega's
- transparantie naar cliënt en netwerk
- transparantie naar andere betrokkenen (bv andere kinderen/jongeren in de leefgroep)

Relatie

“The kids who need the most love will ask for it in the most unloving ways.”

Inzetten op deze pijler betekent onvoorwaardelijke acceptatie van de persoon. We geloven in de mogelijkheden, we hebben respect voor de autonomie en de eigen keuzes van de jongere. We zijn nieuwsgierig naar wie de jongere is.

We zetten actief in op herstel wanneer de relatie geschaad werd en nemen ook daar onze verantwoordelijkheid in op.

Verzet

Onacceptabel gedrag pikken we niet. We willen zorgen voor de jongeren maar tekenen ook duidelijk verzet aan tegen het gedrag dat niet kan.

We concretiseren voor onszelf en de jongere welk gedrag echt niet kan en tekenen daar verzet tegen. We blijven volhouden in ons verzet tegen gedrag maar blijven daarnaast ook inzetten op de andere pijlers van de waaier.

3 niveaus in de waaier

niveau 1: ok-fase

Bij open opmerkzaamheid wordt preventief gewerkt door in te zetten op alle 6 pijlers, kenmerkend voor de basishouding van een begeleider.

niveau 2: ongerust-fase

Bij verhoogde opmerkzaamheid moet er opgetreden worden tegen moeilijk gedrag, maar blijft de jongere aanspreekbaar, neemt deze verder verantwoordelijkheid op. De waaier toont aan dat er al sterker moet ingezet worden op elke pijler. De begeleider merkt echter nog effect van interventie.

niveau 3: alarm-fase

Bij het hoogste niveau is er niet langer sprake van bereidheid of verantwoordelijkheidszin bij de jongere. Hier hangt succes niet meer af van het effect op de jongere, wel van de volhardende, gezamenlijke aanwezigheid van volwassenen!

Hier worden eenzijdige acties ingezet om aan te geven “wij zijn vastbesloten... en houden vol, ook als jij niet meewerkt. Dat is onze plicht”.

Eenzijdige acties zijn goed voorbereide, geweldloze acties van actieve weerstand gedragen door een steunnetwerk gericht op verandering, de gewenste toekomst.

Eenzijdige acties als geweldloos verzet

Wanneer de situatie omtrent een jongere zich in niveau 3 bevindt, staat de waaier het meest open. Eenzijdig inzetten op elke pijler vormt de basis van geweldloos verzet in deze fase.

Eenzijdige acties zijn acties vanuit de begeleider, zonder inspraak van de jongere en zonder belang van het effect op de jongere. Het zijn acties die ons uit de machteloosheid halen en ons actief met de situatie laten omgaan.

Voorbeelden van eenzijdige acties:

- Aankondiging
 - Brief die voorgelezen wordt met duidelijke aandacht voor de zorg en het verzet. We markeren gedrag dat echt niet verder kan en we geven aan alles te doen om te zorgen dat dit stopt
- Sit in
 - Sterkste actie geweldloos verzet

- actie van extreme aanwezigheid, inzetten op relatie, steunnetwerk, ...
- Telefoonronde
 - extreem inzetten op betrokkenheid, aanwezigheid, steunnetwerk
- Eenzijdige relatiegebaren
 - ondanks de verstoorde relatie eenzijdige investering doen in die relatie zonder verwachting naar jongere toe
- Eenzijdige herstelactie
 - Zelf, als volwassene, herstel doen naar slachtoffer of situatie met uitnodiging naar de betrokken jongere zonder verwachtingen te stellen naar jongere toe.
 - “wij zijn verantwoordelijk voor jou en voor wat jij doet. We moeten iets doen voor wie schade geleden heeft.? We zouden dit graag samen met jou doen, maar als je niet wil, doen we het zelf. We hebben besloten om... te doen”

Link met ‘visie op integrale begeleiding’ ~ windmolenmodel

Binnen de korf werd de algemene visie op integrale begeleiding uitgewerkt a.d.h.v. een windmolen. Deze windmolen symboliseert onze manier van werken en begeleiden in de ruime zin.

Nieuwe autoriteit en acties van geweldloos verzet sluiten bij deze visie aan, en zijn eerder toegespitst op situaties van onmacht en machteloosheid.

De stam van de windmolen omvat de basishouding van elke integrale begeleider. De pijlers uit de waaier van geweldloos verzet (relatie, aanwezigheid, transparantie, zelfcontrole, steunnetwerk, verzet) zitten allen omvat in de 3 pijlers van de stam:

- respectvol omgaan met cliënt en netwerk
- samenwerken vanuit diallooggestuurd oogpunt
- verantwoordelijkheid nemen binnen de hulpverlening

Nieuwe autoriteit is dus een verfijning van onze visie op hulpverlening, daar waar het gaat om omgaan met destructief, moeilijk gedrag.

Concrete opvolging binnen de korf

op niveau van de medewerker

- nieuwe medewerkers krijgen 2 halve dagen interne opleiding – jaarlijks georganiseerd
- tijdens POP-gesprekken en evaluatiegesprekken wordt deze grondhouding besproken, geëvalueerd en bijgestuurd

op niveau van het team

- deze grondhouding is de basis in teambesprekingen en intervisies omtrent omgaan met moeilijk gedrag
- focus ligt op eigen handelen, minder op wat jongere verkeerd doet

op niveau van de organisatie

- een kerngroep bestaande uit Directeur Zorg, alle team- en zorgcoördinatoren en minstens één begeleider uit elke afdeling komt regelmatig samen ter opvolging van dit gedachtengoed
- een coördinatieteam stuurt deze kerngroep aan

doel: informeren, implementeren, opvolgen

Meer informatie:

- **map met gedeelde documenten/artikels rond 'geweldloos verzet'**

<P:\werkgroepen 2016-2020\geweldloos verzet>

- **aanwezige boeken in de organisatie**

Nieuwe autoriteit – samen werken aan een krachtige opvoedingsstijl thuis, op school en in de samenleving- door Haim Omer

Geweldloos verzet in gezinnen – een nieuwe benadering van gewelddadig en zelfdestructief gedrag van kinderen en adolescenten- door Haim Omer en Eliane Wiebenga

Waakzaam zorgen bij tieners – door Sven Bussens

- **kerngroep geweldloos verzet in de korf**
- **coördinatieteam de korf ***

deelnemers:

Hanne Devoldere* (DZ)

Ruth Veraverbeke* (ZC)

Tom Vermeir* (TC)

Jens Lievens* (IB-K3)

Ann Delmulle (ZC)

Carine Seys (ZC)

Magda De Deyne (ZC)

Dimka Masure (ZC)

Shannen De Bruycker (ZC)

Nadège Masure (TC)

Sylvie Pauwels (TC)

Karen Nottebaere (TC)

Sofie Claus (IB-K1)

Karliën Vanclooster (IB-K1)

Laura Van Troys (IB-K2)

Nathalie Pinoy (IB-K4)

Febe Vanacker (IB-K5)

Sofie Vanderbeke (IB-K6)

Julie Courtens (IB-K6)

Wietske Dekimpe (IB-K7)

Hannelore Ryckeboer (OB)

Carine Capelle (OB)